

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek vedoucího práce

Práci předložil(a) student(ka): Assiya Urazbayeva

Název práce: Adaptace rusky mluvících studentů v českém prostředí

Vedoucí: Martin Švantner, PhD

1. CÍL PRÁCE

Práce je druhou verzí původně neobhájené práce, prvně je třeba říci, že se podle mého soudu, autorce povedlo text dovést na hájitelnou úroveň – a tento pokus hodnotím kladně.

Záměrem předloženého textu bylo zkoumání problému adaptace rusky mluvících studentů v českém univerzitním prostředí a to skrze komunikativní chování, konkrétně skrze humor, nebo jak (zřejmě v důsledku občasné ztracenosti v překladu) uvádí autorka, skrze „vtípky“ (s. 33). Práce měla za cíl analyzovat síťová média, která v rámci sociální integrace šíří právě takové sémantické figury a konkrétně se zaměřit na facebookové *memes*. Po konzultacích se rozhodla autorka zamýšlenou sémiotickou analýzu doplnit o polostrukturované rozhovory s vybranými účastníky (rusky hovořícími tvůrci a recipiency memů).

Tyto cíle se autorce podle mne podařilo částečně naplnit, resp. podařilo se je více méně naplnit na úrovni bakalářské práce.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ

Oproti původní verzi textu kladně hodnotím mnohem preciznější (i když ne ideální) teoretický rozbor základních východisek sociální sémiotiky, zejména pak akcent na její pragmatickou stránku (kritika strukturalistického dikta arbitrárnosti). Předložený teoretický rozbor má sice spíše podobu superficiálnějšího zachycení některých důležitých bodů sociální sémiotiky. Autorka, nutno říci ke škodě samotné analýzy v druhé části práce, nechává stranou například koncepci sémiotických zdrojů, v podstatě celou koncepci „designu“ v pojetí G. Kresse, Van Leeuwenovy analýzy změny v mediální krajině (jako je např. de-profesionalizace uživatelů designových nástroj) atp. Jako vedoucí bych dodal, že k tomuto nedošlo snad také z toho důvodu, že samotná práce byla dokončována opět poněkud překotně.

Přiznám se, že stále nerozumím důvodu proč je v práci věnován větší prostor fenomenologické sociologii. Snad je to z důvodu teoretického rámování rozhovorů,

nicméně jejich provedení v tomto typu a tako předložené práce, zdá se mi, žádnou větší teoretickou oporu nepotřebuje.

Bylo by samozřejmě nosné a zajímavé provést důkladné srovnání teoretických východisek sociální sémiotiky a fenomenologizující sociologie co se zkoumání humoru týče, avšak to by vydalo na samotnou práci. Takto autora zůstává na povrchu a díky tomu uvádí příliš silná a zároveň vágní až povrchní tvrzení, jako na s. 14-15, kde říká, že „[n]a rozdíl od sociální sémiotiky tedy fenomenologický přístup neřeší, proč je žert směšný. Například že smích je vyvolán použitím klišé žánru (komedie, satira, anekdota) nebo kvůli určité nejednoznačné syntaxi. Humor není tvar nebo struktura, ale jeho subjektivní vnímání.“

To je velmi nepřesné – pro fenomenologii je stejně, jako pro sociální sémiotiku závažnou otázkou proč je žert směšný. Autorka má zřejmě namysli to, že fenomenologie má tendenci vidět humor jako autentickou součást lidského *Lebenswelt* a konkrétní zkušenosti, který nemůže být redukován (jak to možná někdy činí sémiologií ovlivněná kulturologická zkoumání) na sady anonymních, kolektivních figur. Nicméně i tak nelze říci, že by fenomenologie byla ve zkoumání humoru subjektivistická a psychologická, jak autorka navrhuje. Minimálně pro husserlovskou fenomenologii (a její sociologizující varianty) není důležité téma „subjektivní vnímání“, ale *vnímání subjektu*. Autorka textu si toho je ostatně implicitně vědoma: jako když hovoří o intersubjektivní „typifikaci“ (s. 17).

V textu proti mé vůli (autorku jsem mnohokrát upozorňoval, ať se nepokouší psát dějiny sociologie a filosofie humoru) zůstala zbytečná pasáž (s. 15-16), která se snaží definovat sociologii humoru od Platóna přes Bergsona a Bachtina až po J. Habermase. Na druhé straně takřka vše (kromě klasiků) už je alespoň doloženo odkazy. Hlavním problémem je, že tyto pasáže nemají v podstatě žádný (nebo přemíru vzdálený) vztah ke zkoumanému tématu/záměru práce.

Některé pasáže textu tak mají spíše charakter referátu/výpisků z četby.

Dalším (zbytečným) nešvarem je přebrání fenomenologických pojmů bez dalšího vysvětlení (s. 18) jako je „eidetická redukce“, „intencionalita“ ad. Podobně jako u sociální sémiotiky, kdyby se autorka rozhodla cele následovat fenomenologickou perspektivu, tyto koncepty mohly hrát svoji roli při aplikaci ve výzkumu - takto však působí v textu zcela nadbytečně. A zabírají tak místo důležitějším koncepcím, nosných pro autorčin vlastní výzkum.

Domnívám se, že šíře takto povrchně představených teoretických přístupů nemůže vést k seriózní aplikaci ve výzkumné části práce, jak přesvědčuje čtenáře autorka (s. 18)

Výzkumnou část vidím spíše jako pokus o ilustraci tematizovaných koncepcí – cením si jistého (slibného) interpretačního vhledu při analýze *memes*. Rozhovory jsou dle mého soudu provedeny standardně.

Za důležitý problém textu považuji absenci přesvědčivějšího a detailnějšího závěru, který by širší spleť cest přivedl na jasnou stezku (mnohé části textu se do závěru vůbec nepromítají, a to ani ty z výzkumných pasáží).

Přes tyto výhrady bych zdůraznil a ocenil autorčinu snahu zpracovat ne úplně standardní a jednoduché téma, které je mj. zajímavé svojí „exotičností“, která je (kvazi-fenomenologicky poznamenáno) nám na očích: jako v případech kdy autorčini, rusky

mluvící respondenti popisují situace, kdy jsou v české společnosti a buď horečnatě googlí, aby pochopili humornou situaci, nebo se prostě radši zasmějí.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Jazykový projev, jelikož je autorka nerodilou mluvčí, hodnotím jako ještě dostačující: je třeba dodat, že text (i po mé několikeré redakci a po mých opakovaných výzvách k jazykové korektuře) stále obsahuje celou řadu chyb jako je chybná flexe (objevuje se již v úvodu a prochází celým textem), text obsahuje překlepy, gramatické chyby a stylistické nedostatky, anglicismy (jazykový x lingvistický), místy velmi těžce srozumitelné výroky atp.

Oproti předešlé verzi však kladněji hodnotím snahu autorky o přesnější a úplnější poznámkový aparát.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Viz výše.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ

Viz výhrady výše.

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

Dobře.

Datum: 29. 8. 2020 Plzeň

Podpis: